

GŁOS GMINY PSARY

GAZETA SAMORZĄDOWA
KWIECIEŃ 2022 NR 4/189

ISSN 1732-985X

egzemplarz bezpłatny

CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ JUŻ OTWARTE!

S. 6

KLASTER ENERGII BOBROWNIKI-WOJKOWICE-
PSARY POWOŁANY DO ŻYCIA

s. 8

DNI KULTURY EKOLOGICZNEJ ZA NAMI!

s. 18-19

ŻYCIE NA AMERYKAŃSKIM CAMPUSIE

s. 23-24

INWESTYCJE

CHODNIK W GOLĄSZY BISCE CORAZ DŁUŻSZY

Z DNIA NA DZIEŃ WIDAĆ CORAZ WIĘKSZE POSTĘPY PRZY BUDOWIE PONAD KILOMETROWEGO ODCINKA CHODNIKA PRZY DRODZE POWIATOWEJ W GOLĄSZY BISCE. INWESTYCJA, WSPARTA PONAD PÓŁ MILIONOWĄ DOTACJĄ Z BUDŻETU PSAR, UMOŻLIWI SPACERUJĄCYM BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ OD GÓRY SIEWIERSKIEJ DO BRZĘKOWIC.

W ramach przeprowadzonych prac budowlanych wykonano kanalizację deszczową wraz z zabudową studni rewizyjnych, studzienek ściekowych oraz separatora z osadnikami. Ułożono krawężniki oraz wykonano konstrukcję chodnika z kruszywa. W kolejnym, końcowym etapie inwestycji wykonawca ułoży górną nawierzchnię z kostki brukowej oraz wykona prace związane z uzupełnieniem brakującej warstwy asfaltu na drodze.

Dzięki budowie ponad kilometrowego odcinka chodnika, piesi będą mogli poruszać się bezpiecznie od Góry Siewierskiej do Brzękownic. Zgodnie z umową prace zakończą się w sierpniu 2022 roku. Koszt tego przedsięwzięcia wynosi 1 094 979,37 zł, z czego

Już wkrótce na chodniku pojawi się kostka brukowa

547 777,47 zł to dotacja dla powiatu będzińskiego z budżetu Gminy Psary.

Wykonawcą inwestycji jest firma Drogrem Łukasz Kyrzcz z Bytomia. **Red.**

W PSARACH I SARNOWIE POWSTANĄ NOWE SIECI

22 KWIEŚNIA WÓJT TOMASZ SADŁOŃ PODPISAŁ UMOWĘ DOTYCZĄCĄ BUDOWY SIECI WODOCIĄGOWEJ W SARNOWIE I PSARACH ORAZ SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ CIŚNIENIOWEJ W SARNOWIE. WARTOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘCIA TO BLISKO 3,1 MLN ZŁ, Z CZEGO PONAD 750 TYS. ZŁ STANOWI POZYSKANE DOFINANSOWANIE.

Wartość inwestycji to ponad 3 mln zł

Przedsięwzięcie obejmuje budowę sieci wodociągowej wraz z przyłączami, które będą prowadzone w ulicy Wiejskiej w Psarach i Sarnowie. W trakcie realizacji zaplanowano przekroczenie DK 86, a także budowę dwóch sieci wodociągowych – po północnej i południowej stronie ulicy Wiejskiej. Sieć wodociągowa prowa-

dzona będzie metodą bezwykopową – przewiertem sterowanym, a jej łączna długość wyniesie ok. 2854 mb. Roboty obejmą także budowę nowych przyłączy do budynków o długości 1000 mb.

Następnie zostaną wykonane roboty związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej wraz

z sięgaczami do granic posesji w ulicy Wiejskiej w Sarnowie. W ramach prowadzonych prac zaplanowano również wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej na odcinku od ulicy Spacerowej do ulicy Kamiennej. Kanalizacja zostanie wykonana metodą przewiertu sterowanego oraz metodą wykopu otwartego. Łączna długość sieci kanalizacyjnej to blisko 250 mb. Na zakończenie zostanie odtworzona i naprawiona nawierzchnia istniejących dróg i chodników w pasie planowanych robót budowlano-montażowych.

Wykonawcą inwestycji jest firma TWP Bogusław Szymoniak z Rudy Śląskiej. Ich łączny koszt to 3 086 871,97 zł, a kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynosi 759 179 zł. Planowany termin zakończenia inwestycji to 31 stycznia 2023 roku. **Red.**

SALA GIMNASTYCZNA W GRÓDKOWIE JUŻ POD DACHEM

JEDNA Z NAJWIĘKSZYCH GMINNYCH INWESTYCJI, KTÓRA ROZPOCZĘŁA SIĘ W ZESZŁYM ROKU – BUDOWA NOWEJ SALI GIMNASTYCZNEJ W GRÓDKOWIE POWOLI DOBIEGA KOŃCA. BUDYNEK ZOSTAŁ JUŻ W PEŁNI ZADASZONY I OCIEPLONY. DZIĘKI POZYSKANYM DOTACJĄ TA, WARTĄ BLISKO 2,8 MLN ZŁ INWESTYCJA, ZOSTANIE W 100% SFINANSOWANA ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH.

Sala gimnastyczna w Gródkowie posiada już pełne zadaszanie z płyt warstwowych oraz zabudowę stropodachu nad częścią stanowiącą zaplecze. Dodatkowo, na zewnątrz budynek został już częściowo ocieplony styropianem i wełną mineralną. Wykonany został także łącznik pomiędzy budynkami, który ułatwi przemieszczanie się między nimi.

Z dnia na dzień postępy prac widoczne są również wewnątrz, gdzie rozprowadzono instalacje wodno-kanalizacyjne i elektryczne, wykonano izolacje podposadzkowe cieplne oraz przeciwwilgociowe wraz z wylewkami.

Sala gimnastyczna w Gródkowie została zadaszona

Wartość inwestycji wynosi blisko 2,8 mln zł

Inwestycja objęła również wydzielenie osobnego korytarza oraz dwóch mniejszych sal lekcyjnych w starej sali gimnastycznej, która dotychczas mieściła się w budynku szkoły. Powstały tam ścianki działowe, pojawiły się nowe posadzki wraz z wykładzinami PCV oraz wymieniono drzwi. Nowe sale posiadają już sufity podwieszane i gładzie gipsowe na ścianach.

Wykonawcą inwestycji jest konsorcjum firm: PHU MONTER Grzegorz Wąsowicz z Częstochowy, ZRBI BUDO_MAX Sp. j. Piotr Marks z Częstochowy oraz RS GROUP Sławomir Rek z Mykownowa. Zgodnie z zawartą umową prace zakończą się w czerwcu 2022 roku.

Koszt inwestycji to blisko 2,8 mln złotych, a kwota ta całkowicie finansowana jest z pozyskanych dotacji. **Red.**

TRWAJĄ PRACE NA ULICY KRÓTKIEJ W MALINOWICACH

W MARCU RUSZYŁA PRZEBUDOWA ULICY KRÓTKIEJ W MALINOWICACH. W RAMACH TEJ, WARTEJ BLISKO 250 TYS. ZŁ, INWESTYCJI NA CZĘŚCI REMONTOWEJ DROGI POJAWIŁA SIĘ JUŻ KOSTKA BRUKOWA.

Podczas dotychczasowych prac na części remontowanej drogi zamontowano już krawężniki betonowe, wykonano podbudowy z kruszywa łamanego oraz ułożono nową kostkę brukową na podsypce cementowo-piaskowej.

Cała inwestycja obejmie 320 m, na których dodatkowo zostaną wyregulowane pionowe studzienki dla zaworów wodociągowych oraz wykonane pobocza gruntowe. Wykonawcą zadania jest firma BRUK POL BIS z Mysłowa, a przewidywalny koniec robót to 30 czerwca 2022 roku. Koszt przedsięwzięcia wynosi 242 310 zł. **Red.**

Na części ulicy pojawiła się nawierzchnia z kostki brukowej

INWESTYCJE

LIKwidACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH W GMINIE PSARY

BUDOWA POCHYLNI, PLANY TYFLOGRAFICZNE I PĘTLE INDUKCYJNE TO TYLKO CZĘŚĆ DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH, KTÓRE PODEJMOWANE SĄ, BY DOSTOSOWAĆ OBIEKTY GMINNE DO POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI. NA ZLECENIE GMINY W 2020 R. ZOSTAŁA OPRACOWANA ANALIZA DOSTĘPNOŚCI OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY PSARY, DZIĘKI KTÓREJ SUKCESYWNIE REALIZOWANE SĄ ZADANIA WYNIKAJĄCE Z OPRACOWANIA.

20 września 2019 r. weszła w życie ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ustawa nakłada na wszystkie podmioty publiczne obowiązki dotyczące zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym.

Gmina Psary stale podejmuje działania zwiększające dostępność i wprowadza przepisy ustawy. Zgodnie z nią zostały wyznaczone osoby pełniące funkcje koordynatorów ds. dostępności, które przygotowują i wdrażają plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, monitorują działalność gminy w zakresie zapewniania dostępności, a także wspierają osoby z niepełnosprawnościami i innymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez gminę. Dodatkowo na stronie BIP Gminy Psary zostały opublikowane dane kontaktowe do koordynatorów oraz treść planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności.

Przestrzeń publiczna dostosowywana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Od 2020 r. dostosowywane są budynki użyteczności publicznej do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami. Firma handlowa ALTAR Przemysław Sonik 2 lata temu dostarczyła do urzędu 80 tabliczek przydrzwiowych

Przy urzędzie została zamontowana pochylnia ułatwiająca dostanie się do budynku osobom z niepełnosprawnościami

A4, a Zakład Gospodarki Komunalnej w Psarach zamontował je z zachowaniem standardów dostępności. Wartość inwestycji wyniosła łącznie 10 320 zł.

Wiele działań podjęto w 2021 roku

W listopadzie 2021 r. wykonano projekt windy przy budynku Gminnego Centrum Medycznego w Psarach za 29 961,60 zł. W tym samym miesiącu przeprowadzono postępowanie na wyłonienie wykonawcy pochylni przy budynku urzędu. Zakres działań obejmował dodatkowo przesunięcie miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami, korektę krawężnika oraz oznaczenie 6 stopni taśmą anty-

poślizgową wykonaną z miękkiego PCV w kolorze żółtym. Wykonawcą zadania była firma ROMEX Budownictwo Sp. z o.o., a jego wartość wyniosła 98 037,41 zł. W tym samym czasie, w związku z projektem współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Dostępny Samorząd Plus – Polska Zachodnia i Północna”, zespół pracowników Urzędu Gminy Psary uczestniczył w cyklu szkoleń pt. „Doskonalenie kadr JST w zakresie stosowania rozwiązań ułatwiających zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami”. Dodatkowo w ramach projektu w urzędzie został przeprowadzony audyt dostępności.

Kolejne zadania realizowane w bieżącym roku

W styczniu tego roku złożono wniosek do PFRON-u na dofinansowanie zakupu drukarki brajlowskiej, zakup i montaż tabliczek informacyjnych z numerami pokoi nad klamkami na drzwiach oraz nakładek na poręcze przy schodach z alfabetem Braille'a. Zakładany koszt realizacji projektu to 29 622,02 zł, a wnioskowana kwota dofinansowania sięga 10 364,74 zł.

4 kwietnia została podpisana umowa na budowę windy przy Gminnym Centrum Medycznym w Psarach. Wyko-

W placówkach zamontowane zostały tablice tyflograficzne

nawcą prac jest firma Liftprojekt Inżynieria Dźwigowa Paweł Rafalik z Ostrowa Mazowieckiego, a ich koszt wyniesie 527 965,20 zł.

Zakupiono także schodołaz do przedszkola w Strzyżowicach za 9 800 zł oraz stanowiskowe pętle indukcyjne do Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach. Koszt urządzeń wyniósł 3 936 zł. Zlecono również oznaczenia krawędzi stopni poprzez montaż specjalnych nakładek w: Urzędzie Gminy i Ośrodku Pomocy Społecznej w Psarach oraz szkołach podstawowych w Dąbiu i w Gródkowie. Łączna wartość

tego zadania dla wszystkich obiektów to 31 999,68 zł, a wykonawcą jest firma „OLTECH” Adam Zgrzywa.

W ostatnim czasie zakupiono także tablice tyflograficzne z planami budynku: do Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach, do szkół w: Dąbiu, Gródkowie, Sarnowie i Strzyżowicach oraz do przedszkoli w Sarnowie i w Strzyżowicach. Odzwierciedlają one przestrzeń danej kondygnacji oraz jej najważniejsze elementy. Plany wykonane zostały przez Nowe Studio Wojciech Nowicki, a łączna wartość tego zadania wynosi

49 938 zł.

Warto wspomnieć, że dostosowane do osób z niepełnosprawnościami zostało także Centrum Edukacji Ekologicznej w Górze Siewierskiej, do którego zakupiono schodołaz. Urządzenie umożliwi dostanie się na wieżę widokową osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Koszt tego zadania to 9 999 zł. W razie potrzeby skorzystania z urządzenia wystarczy minimum dwa dni wcześniej skontaktować się z Gminnym Ośrodkiem Kultury, pod nr tel. 32 267 22 59.

Ponadto, cały czas przeprowadzane są szkolenia z zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, dokonywane są analizy obiektów użyteczności publicznej w gminie pod kątem dostosowania do osób z niepełnosprawnościami, analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności cyfrowej, wspieranie tych osób w dostępie do usług świadczonych przez urząd, zapewnienie dostępności nagrań obrad Rady Gminy, a także monitorowanie działań w zakresie zapewnienia dostępności. Na rok 2023 zaplanowano natomiast wykonanie nowej strony internetowej dla urzędu gminy. **Red.**

Na schodach pojawiły się taśmy antypoślizgowe wykonane z miękkiego PCV

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W PRECZOWIE ZMODERNIZOWANA

W MARCU ZAKOŃCZYŁY SIĘ PRACE ZWIĄZANE Z REMONTEM W OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W PRECZOWIE. INWESTYCJA, KTÓRĄ WYKONAŁ ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ, OBJĘŁA KOMPLEKSOWĄ MODERNIZACJĘ DWÓCH ŁAZIENEK ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA PARTERZE BUDYNKU.

W ramach przedsięwzięcia wymienione zostały instalacje elektryczna, wodna i kanalizacyjna. Wszystkie stare okładziny z płytek ściennych i podłogowych zostały skute, na posadzkach wykonane zostały nowe wylewki, a ściany wytynkowano. Na wcześniej przygotowanych podłożach położono nowe okładziny z płytek ściennych i podłogowych. Wykonany został także biały montaż: dwie toalety, pisuar oraz dwie umywalki z szafkami. Ponadto zamontowano nowe źródła światła i wymieniono drzwi do łazienek.

Wykonawcą inwestycji, której koszt wyniósł około 30 000 zł był Zakład Gospodarki Komunalnej w Psarach Sp. z o.o., a prace zakończyły się w marcu. **Red.**

Na ścianach i podłogach pojawiły się nowe płytki

CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ OTWARTE!

22 KWIETNIA ODBYŁO SIĘ UROCZYSTE OTWARCIE PLENEROWEGO CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W GÓRZE SIEWIERSKIEJ. TO WYJĄTKOWY PARK DOŚWIADCZEŃ Z WIEŻĄ WIDOKOWĄ, EDUKACYJNYM PLACEM ZABAW I RÓŻNYMI STREFAMI, KTÓREGO KOSZT WYNIÓSŁ BLISKO 4 MLN ZŁ I AŻ W 95% ZOSTAŁ SFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH!

Podczas otwarcia Centrum Edukacji Ekologicznej nie zabrakło przecięcia wstęgi

Za nami otwarcie Centrum Edukacji Ekologicznej w Górze Siewierskiej. To wyjątkowe miejsce na mapie naszej gminy powstało w ramach partnerskiego projektu „Zagłębiowski Park Linearny – rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy”, realizowanego przez 6 jednostek samorządu terytorialnego z Zagłębia Dąbrowskiego: Dąbrowę Górniczą – lidera, Będzin, Sosnowiec, Sławków, Siewierz i Psary. Projekt realizowany był w celu ochrony różnorodności biologicznej, poprawy atrakcyjności naszej gminy i regionu, rozwoju oferty rekreacyjnej wykorzystującej potencjał przyrodniczy gminy oraz rozwoju postaw proekologicznych i poprawy stanu środowiska naturalnego.

Na początku uroczystości wójt Tomasz Sadłoń przywitał zgromadzonych gości, omówił w krótkim przemówieniu zrealizowany w Górze Siewierskiej projekt oraz podziękował wszystkim osobom zaangażowanym w jego powstanie. Nie zabrakło również uroczystego przecięcia wstęgi, którego wraz z wójtem dokonali: Dyrektor Departamentu Infrastruktury i Środowiska Gór-

nośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii Blanka Romanowska, I Wiceprezydent Dąbrowy Górniczej Damian Rutkowski, Przewodniczący Rady Gminy Psary Jacynty Kubica, Radna Rady Gminy Psary Krystyna Kluszczyk, sołtys Góry Siewier-

W parku znajdują się tablice z kodami QR odsyłającymi do treści edukacyjnych

skiej Włodzimierz Kotuła oraz przedstawiciel wykonawcy firmy Maximus Krzysztof Gramski. Następnie zgromadzeni udali się na krótką wycieczkę po Centrum Edukacji Ekologicznej, którą poprowadził Marek Warski, przyrodnik i nauczyciel lekcji edukacji żywej. Po tej części goście udali się do Centrum Usług Społecznych w Strzyżowicach, gdzie mieli okazję zobaczyć prezentację multimedialną podsumowującą projekt.

Centrum Edukacji Ekologicznej z wieloma atrakcjami

Koncepcja funkcjonowania Centrum Edukacji Ekologicznej w Górze Siewierskiej została wykonana przez Marię i Michała Augustyniaków. Centrum promuje najnowsze trendy i rozwiązania w zakresie szeroko rozumianej edukacji przyrodniczej, ekologicznej, bioróżnorodności, a także nauczania o regionie.

Największą atrakcją dla odwiedzających park jest 15 m wieża z tarasem widokowym, z którego rozpościera się doskonały widok na pobliskie miejscowości, a kiedy warunki atmosferyczne

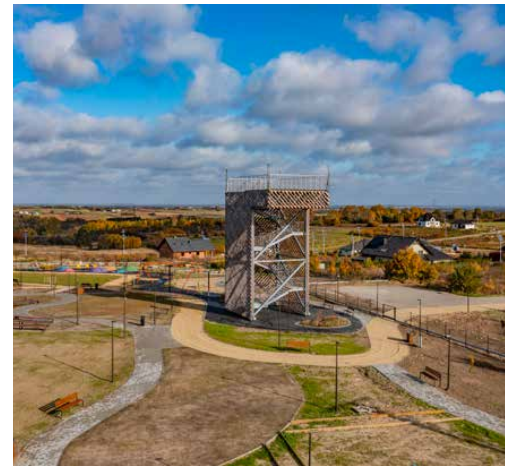

są sprzyjające możemy dostrzec nawet góry. Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich mogą się na nią dostać za pomocą schodofazu, wystarczy tylko wcześniej zadzwonić i umówić się z Gminnym Ośrodkiem Kultury. Na terenie centrum znajduje się również edukacyjny plac zabaw – park doświadczeń z bezpieczną nawierzchnią i kolorowymi pagórkami o różnej wielkości. Myślą przewodnią placu jest meteorologia, dlatego zawiera on stanowiska przybliżające tematykę procesów zachodzących w atmosferze. Plac zabaw wyposażony jest w: tablice edukacyjne dla maluchów, huśtawkę gniazdową, pierścień do balansowania, tyrolkę, wir wodny, urządzenia do pomiaru wiatru oraz elementy zabawy dźwiękiem. Na odwiedzających czeka także ścieżka edukacyjna z 23 tablicami, na których znajdują się informacje dotyczące niskiej emisji oraz kody QR, odsyłające czytelnika do ogólnodostępnych stron internetowych lub dodatkowych danych. Co ważne, tablice są tyflograficzne, z wypukłym tekstem brajlowskim, dzięki czemu osoby niewidome lub niedowidzące mogą same zapoznać się z zawartymi na nich treściami. Na terenie parku działa rów-

Prezentacja multimedialna podsumowująca projekt została wyświetlona w Centrum Usług Społecznych

niez aplikacja mobilna, która wyświetla 6 modeli domu 3D w rozszerzonej rzeczywistości. Ponadto w centrum znajduje się amfiteatr, strefy: wzroku, zapachu, słuchu (z szumiącymi rurami, gongami tybetańskimi, litofonami, dzwonami rurowymi i głuchym telefonem), dotyku i smaku oraz sztuczna pasieka z ulami. Nie brakuje również ogrodu roślin leczniczych, o który dbać będą nasi uczniowie, przedszkolaki

Największą atrakcją parku jest 15 m wieża widokowa

Centrum Edukacji Ekologicznej otwarte jest przez cały tydzień

i maluchy ze żłobka, ogrodu geologicznego z kamiennymi głazami, labiryntu i ogródka meteorologicznego.

W Centrum Edukacji Ekologicznej znajdują się ścieżki sensoryczne, ławki, stoły parkowe, kosze na śmieci i na psie odchody oraz stojaki na rowery. Teren parku jest oświetlony i ogrodzony, a wszystkie furtki i bramy są zamykane na noc. Co ważne, teren jest również całodobowo monitorowany 28 kamerami, a osoby, które przyjadą tu samochodem mogą go zostawić na dużym parkingu, który powstał przy ulicy Złotej.

Koszt tej wyjątkowej inwestycji wyniósł 3 923 772,01 zł, z czego aż 95% stanowiły pozyskane dotacje – 2 536 085,73 zł ze środków unijnych w ramach RPO WSL oraz 1 205 373,75 zł z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. **Red.**

KLASTER ENERGII BOBROWNIKI – WOJKOWICE – PSARY POWOŁANY DO ŻYCIA

20 KWIETNIA ZOSTAŁ POWOŁANY DO ŻYCIA „KLASTER ENERGII BOBROWNIKI – WOJKOWICE – PSARY”. TO WYJĄTKOWE PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓREGO PODSTAWOWYM CELEM JEST DĄŻENIE DO OBNIŻENIA CEN ENERGII ELEKTRYCZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW Z GMIN, WCHODZĄCYCH W SKŁAD KLASTRA. SŁUŻYĆ TEMU BĘDZIE SZEREG INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH I WDROŻEŃ OPTYMALIZUJĄCYCH.

Wójt Tomasz Sadłoń wspólnie z wójtą Bobrownik Małgorzatą Bednarek, burmistrzem Wojkowic Tomaszem Szczerbą, prezesem SIM Zagłębie Piotrem Czarnojańczykiem oraz dyrektorem Klastrow Energii Michałem Mroskowiakiem podpisali porozumienie, dzięki któremu powstał „Klaster Energii Bobrowniki – Wojkowice – Psary”.

W następnym kroku do klastra energii dołączą spółki komunalne, a także zainteresowane przedsiębiorstwa. Podstawowym celem klastra jest obniżenie cen energii elektrycznej dla mieszkańców i przedsiębiorców wchodzących w skład Klastra Energii, w oparciu o inwestycje odnawialnych źródeł energii, magazyny energii, a także systemy zarządzania energią. Dodatkowym skutkiem powstania klastra jest uzyskanie niezależności energetycznej gmin, co w kontekście sytuacji wojennej na terytorium Ukrainy, staje się kolejnym atutem.

W pierwszej fazie aktywność klastra skoncentruje się wokół zebrania danych dotyczących energii elektrycznej na obszarze gmin, a także tworzenia analiz niezbędnych do efektywnej realizacji inwestycji. Wynikiem pierw-

szej fazy prac będzie powstanie Strategii Rozwoju Klastra. Równoległe będą analizowane Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego oraz pozyskiwania dofinansowań ze środków zewnętrznych. **Red.**

20 kwietnia został powołany Klaster Energii Bobrowniki - Wojkowice - Psary

WNIOSEK O 40 ZŁ ZA ZAKWATEROWANIE OBYWATELA UKRAINY ZŁOŻYSZ W OPS

OD 7 KWIETNIA 2022 R. MIESZKAŃCY, KTÓRZY GOSZCZĄ W SWOICH DOMACH OBYWATELI UKRAINY MOGĄ SKŁADAĆ DO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ WNIOSKI NA REFINANSOWANIE PONIESIONYCH KOSZTÓW. DZIENNA KWOTA ZA UDZIELENIE SCHRONIENIA I WYŻYWIENIA OSOBIE, KTÓRA PRZEKROCZYŁA POLSKO-UKRAIŃSKĄ GRANICĘ PO 24 LUTEGO WYNOŚI 40 ZŁ.

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przewiduje świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia za-

kwaterowania i żywienia obywatelom Ukrainy. Rozporządzenie Rady Ministrów zawiera wytyczne, na jakich zasadach, na jaki czas i ile należy się za udzielenie schronienia i żywienia osobie, która po 24 lutego przekroczyła polsko-ukraińską granicę.

40 zł na dzień, maksymalnie przez 60 dni

Świadczenie będzie przyznawane na podstawie złożonego do Ośrodka Pomocy Społecznej wniosku za okres faktycznego zapewnienia zakwate-

rowania i żywienia, ale nie dłużej niż za okres 60 dni i będzie wypłacane z dołu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może zostać, za zgodą wojewody przedłużone. Wysokość świadczenia została ustalona w kwocie 40 zł za osobę dziennie.

Miejsce składania wniosku jest zmienione z uwagi na przekazanie świadczenia Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Złożone wnioski w Urzędzie Gminy Psary zostaną przekazane protokołem do Ośrodka Pomocy Społecznej. **Red.**

PIERWSZE ZAKUPY W TYM ROKU W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO

WE WRZEŚNIU 2021 ROKU MIESZKAŃCY GMINY ZDECYDOWALI NA JAKIE ZADANIA PRZEZNACZĄ ŚRODKI W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO. ZA NAMI PIERWSZY KWARTAŁ TEGO ROKU, DLATEGO POSTANOWILIŚMY SPRAWDZIĆ CO DO TEJ PORY UDAŁO SIĘ JUŻ KUPIĆ.

Do OSP w Dąbju zakupiono nowy sprzęt i ubrania

Od 12 lat w budżecie naszej gminy zostają wydzielone środki finansowe dla każdego sołectwa. O ich przeznaczeniu decydują mieszkańcy na zebraniach wiejskich, które odbywają się we wrześniu. W ubiegłym roku do podziału było ponad 470 tys. zł. Jakie zakupy zostały do tej pory zrealizowane?

Pierwsze sprzęty trafiły do jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej

Dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbju została zakupiona między innymi: pralka, suszarka do ubrań, detektor prądu przemiennego, detektor gazów niebezpiecznych i drabina teleskopowa. Strażacy otrzymali także 2 hełmy ratownicze, 5 par butów specjalnych, 4 pary rękawic bojowych, 10 kominiarek niepalnych, lonże asekuracyjne oraz rozdzielacz kulowy. Łączny koszt nowych sprzętów i ubrań wyniósł ponad 22 tys. złotych.

W jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Preczowie pojawiła się kamera termowizyjna, dwie chłodnie, radio-telefony i sanie lodowe. Strażacy mają także nowe kombinezony i ubrania specjalistyczne. Koszt tych zakupów wyniósł ponad 30 tys. złotych.

Strażacy z OSP w Górze Siewierskiej otrzymali nowe koszarowe i galowe ubrania, w tym mundury, krawaty, koszulki, buty oraz czapki, tzw. rogatywki.

Dzięki środkom z funduszu sołeckiego zyskali również nowoczesne wyposażenie techniczne, w tym: prądownicę pianową, mikrofonogłośnik, taśmę antypoślizgową, nożyce do cięcia drutów i prętów, latarki, opryskiwacz i kosz na śmieci. Łączny koszt powyższych zakupów wyniósł ponad 15 tys. zł.

W świeżo wyremontowanym budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Sarnowie pojawiła się nato-

miast nowa szafa i lodówka za blisko 8 tys. zł.

W drugim kwartale roku planowane są kolejne zakupy, które tym razem

OSP w Górze Siewierskiej otrzymało m.in. wyposażenie techniczne

trafią do klubów sportowych, Stowarzyszenia Kobiet 18+, Zespołu Folklorystycznego „Od Do” oraz ośrodków kultury z przeznaczeniem dla Kół Gospodyń Wiejskich i kół emerytów. **Red.**

Strażacy z Preczowa otrzymali m.in. sanie lodowe

WRĘCZONO STYPENDIA SPORTOWE WÓJTA GMINY PSARY

14 MARCA W SALI BANKIETOWEJ W OŚRODKU KULTURY W PRECZOWIE ODBYŁA SIĘ UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIA STYPENDIÓW SPORTOWYCH WÓJTA GMINY PSARY. WŚRÓD LAUREATÓW ZNALEŻLI SIĘ MIESZKAŃCY, KTÓRZY W 2021 ROKU WYKAZALI SIĘ NAJWIĘKSZYMI OSIĄGNIĘCIAMI W TEJ DZIEDZINIE.

Stypendia sportowe otrzymali mieszkańcy, którzy w 2021 r. wykazali się największymi osiągnięciami w tej dziedzinie

W gronie najzdolniejszych sportowców znalazło się aż 21 mieszkańców gminy Psary. Po wręczeniu stypendiów laureaci mieli okazję opowiedzieć o swoich osiągnięciach, dzięki wyświetlonej prezentacji z ich fotografiami i sukcesami. W spotkaniu, oprócz sportowców i ich rodzin uczestniczyli także wójt Tomasz Sadłoń, zastępca wójta Marta Szymiec oraz sekretarz Mirella Barańska-Sorn. Na uroczystości można było odczuć rodzinną i przyjazną atmosferę.

Stypendia otrzymali:

- Emilia Maziarz - zajęła II miejsce w Ogólnopolskich Regatach o Puchar Komandora KW LOK Garland Gliwice ILCA4,
- Julia Maziarz - zajęła m.in. II miejsce w IX Ogólnopolskich Regatach Kacper Sailor Poraj i II miejsce w regatach o Puchar Wójta Gminy Chełm Śląski,
- Kamila Maziarz zajęła m.in. I miejsce w regatach Inter Puchar Zagłębia Dąbrowa Górnicza i I miejsce w Pucharze Nysy Głębinów,
- Ksawery Skibiński - zajął m.in. I miejsce w zawodach o Puchar Polski w Tarnowskich Górach i II miejsce w zawodach o Puchar Polski w Gdańsku. Co więcej, Ksawery został powołany do

Kadry Narodowej.

- Jakub Ucieszyński - zajął II miejsce w Mistrzostwach Polski w koszykówce w kategorii U17.
- Jakub Makuła - zajął m.in. I miejsce na XI Międzynarodowym Mitingu Pływackim w Pawłowicach (w stylu grzbietowym oraz dowolnym) i I miejsce w VII Jesiennych Zawodach Pływackich w Woli zarówno (w stylu grzbietowym oraz dowolnym),
- Stanisław Sypion - w zawodach z łucznictwa zajął: II miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych w kwalifikacji klubowej i II miejsce w XXXIV Międzynarodowym Turnieju o Złotą Ciupagę Góralską Juniorów Młodszych w kwalifikacji klubowej. Dodatkowo, Stanisław został powołany do Kadry Narodowej Juniorów Młodszych.
- Edyta Waclawczyk - zdobyła: srebrny medal Mistrzostw Śląska Kadetek w siatkówce, srebrny medal Mistrzostw Śląska Junierek w siatkówce oraz została powołana do Kadry Narodowej U18 dziewcząt, dzięki czemu brała udział w Turnieju finałowym Mistrzostw Świata Kobiet U18 w Meksyku.
- Nina Zapora - zajęła m.in. III miejsce w konkurencji kick-light kat. - 42kg na

Mistrzostwach Polski Kadetów Młodszych w Kick-Boxingu we Włoszakowicach i I miejsce w konkurencji techniki szybkościowe Kadeci Dziewczęta -155 cm na Mistrzostwach Polski Taekwon-do w Będzinie,

- Zuzanna Zapora - zajęła m.in. II miejsce w konkurencji point-fighting w Pucharze Polski Kadetów Młodszych w Kick-Boxingu w Zawierciu i I miejsce w konkurencji techniki szybkościowe oraz walki semi - hogo Kadeci Dziewczęta na Mistrzostwach Polski Taekwon-do w Będzinie,

- Aleksandra Bącela - została powołana do Kadry Śląska w koszykówce dziewcząt.

- Emilia Łukaszewicz i Kacper Siudyka - zajęli: II miejsce na Mistrzostwach Okręgu Śląskiego klasa 10-11 OPEN w Bieruniu i III miejsce w kat. 10-11 GPP na Ogólnopolskim Turnieju Tańca Towarzyskiego ZORBA w Rędzinach.

- Przemysław Sapiński - zajął m.in. I miejsce w Jaworznickiej Lidze Kick-boxingu i I miejsce na Mistrzostwach Polski Wojska Polskiego i Służb Mundurowych w Siedlcach w Kickboxingu, w konkurencji point-fighting,

- Jan Stencel - zajął m.in. I miejsce w zawodach Bonus Cup Rotax Max Challenge Poland w Poznaniu i III miejsce podczas VI rundy Rotax Max Challenge Poland w Toruniu, I miejsce podczas V rundy Rotax Max Challenge Poland w Słomczynie, co dało mu tytuł II wicemistrza w swojej kategorii wiekowej w rozgrywkach Rotax Max Challenge Poland.

- Julia Szopa - zajęła m.in. II miejsce w Winter Carramba Cup rocznik 2014-2013 w Katowicach i II miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Gimnastyki Artystycznej Sosnowiec Winter Star kat. 2013 A. Dodatkowo, Julia została powołana do Kadry Województwa Śląskiego Okręgowego Związku Gimnastycznego w Katowicach.

- Jan Zaporowski - zajął: III miejsce na I Otwartych Mistrzostwach Śląska w Kickboxingu w Katowicach w konkurencji kick-light w kat. -63 kg Ka-

det ST LC i III miejsce na I Otwartych Mistrzostwach Śląska w Kickboxingu w Katowicach w konkurencji point-fighting -63 kg Kadet Starszy.

- Natalia Tadra - zajęła m.in. I miejsce w X Festiwalu Amatorskiego Ruchu Artystycznego w Chorzowie i II miejsce na XDance Festival Online,

- Pola Kubień - zajęła m.in. III miejsce i II miejsce w Zawodach Pływackich Nemo Grand Prix 2021 w stylu klasycznym (I i II edycja),

- Mariusz Maczuga - zajął m.in. I miejsce w grze pojedynczej kat.+55 oraz II miejsce w grze podwójnej męskiej w Yonex Forever Young w Suchedniowie,

- Aleksander Zięba - zajął m.in.: I miejsce w Biegowym Grand Prix Piekarczyk Śląskich na 3,5 km i I miejsce w Bie-

Po wręczeniu stypendiów laureaci mieli okazję opowiedzieć kilka słów o swoich osiągnięciach

gowym Grand Prix Piekarczyk Śląskich na 2,4 km.

Wszystkim laureatom gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów **Red.**

ZA NAMI ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZE W JEDNOSTKACH OSP

JAK CO ROKU, W JEDNOSTKACH OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH ODBYŁY SIĘ ZEBRANIA SPRAWOZDAWCZE, PODCZAS KTÓRYCH DRUHOWIE PODSUMOWALI DZIAŁANIA PODEJMOWANE W MINIONYM ROKU I USTALILI PRIORYTETY NA BIEŻĄCY ROK.

Zarządy OSP otrzymały absolutoria

W marcu w Ochotniczych Strażach Pożarnych w: Gołuszy-Brzekowicach, Górze Siewierskiej, Psarach, Preczowie, Dąbiu, Sarnowie i Strzyżowicach odbyły się walne zebrania sprawozdawcze. Podczas spotkań druhowie przedstawili dokumenty z działalności jednostek – sprawozdania finansowe i sprawozdania Komisji Rewizyjnych. Po dyskusji nad sprawozdaniami, w wyniku głosowania każdy z zarządów OSP otrzymał absolutorium za działalność w roku 2021. Na spotkaniach omówiono również plany dzia-

łalności strażaków na rok 2022.

Miniony rok bez wątpienia należał do bardzo pracowitych. Na terenie gminy Psary odnotowano łącznie 396 zdarzeń. Strażacy byli wzywani do 318 miejscowych zdarzeń, 64 pożarów i 14 fałszywych alarmów.

W spotkaniach, prócz licznie przybyłych członków OSP uczestniczyli również między innymi: posłowie na Sejm RP Rafał Adamczyk, Waldemar Andzel i Barbara Dolniak, Komendant Powiatowy PSP w Będzinie Arkadiusz Spera, Zastępca Komendanta Powiatowego PSP w Będzinie Szymon Gwóźdź, Naczelnik Wydziału Operacyjno-Szkoleniowego PSP w Będzinie

Krzysztof Sadowski, Starszy Inspektor Wydziału Operacyjno-Szkoleniowego PSP w Będzinie Wojciech Ziętek, Prezes ZOG ZOSP RP i Wójt Gminy Psary Tomasz Sadłoń, Wiceprezes ZOG ZOSP RP Damian Jaworek, Przewodniczącą Rady Gminy Psary dh Jacenty Kubica, Radni Rady Gminy Psary, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury Lidia Ściwiarska oraz sołtysi i przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych z gminy Psary. Zaproszeni goście pogratulowali strażakom otrzymanych absolutorium, podziękowali za dotychczasową działalność na rzecz społeczności lokalnej i życzyli dalszych sukcesów. **Red.**

W 2021 r. strażacy z naszej gminy brali udział w 396 zdarzeniach

„UCHWAŁA ANTYSMOGOWA” – PRAKTYCZNE ZASTOSOWANIE SIĘ DO ZAPISÓW, SPOSÓB POSTĘPOWANIA

OD 1 WRZEŚNIA 2017 R. NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO OBOWIĄZUJE UCHWAŁA NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 7 KWIEŚNIA 2017 R. W SPRAWIE WPROWADZENIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO OGRANICZEŃ W ZAKRESIE EKSPLOATACJI INSTALACJI, W KTÓRYCH NASTĘPUJE SPALANIE PALIW, ZWANA „UCHWAŁĄ ANTYSMOGOWĄ”. ZGODNIE Z JEJ ZAPISAMI INSTALACJE NIESPEŁNIAJĄCE WYMAGAŃ, KTÓRYCH EKSPLOATACJA ROZPOCZĘŁA SIĘ PRZED 1 WRZEŚNIA 2017 ROKU POWINNY ZOSTAĆ WYMIENIONE ZGODNIE ZE WSKAZANYMI W UCHWALE ANTYSMOGOWEJ TERMINAMI. WIELE OSÓB ZASTANAWIA SIĘ KIEDY NALEŻY WYMIENIĆ POSIADANY KOCIOŁ, PIEC LUB KOMINEK.

Podmioty posiadające instalacje dostarczające ciepło do systemu centralnego ogrzewania (kocioł) powinny rozpocząć klasyfikację od sprawdzenia wieku kotła na dzień 1.09.2017 r., a następnie na podstawie obliczonego wieku sklasyfikować piec do odpowiedniej grupy wiekowej. Zgodnie z zapisami uchwały antysmogowej dla tego typu instalacji istnieją 4 terminy wymiany:

- wymiana do 31.12.2021 r. gdy wiek kotła jest powyżej 10 lat (2006 r. i starsze), oraz dla instalacji bez tabliczek znamionowych,
- wymiana do 31.12.2023 r. gdy wiek kotła jest w przedziale od 5 do 10 lat (od 2007 r. do 2012 r.),
- wymiana do 31.12.2025 r. gdy wiek kotła jest poniżej 5 lat (od 2013 r. do 31.08.2017 r.),
- wymiana do 31.12.2027 r. gdy kocioł jest Klasy 3 lub 4 wg. Normy PN-EN 303-5:2012.

Podmioty posiadające instalacje wydzielające ciepło, lub wydzielające ciepło i przenoszące je do innego nośnika (tzw. miejscowy ogrzewacz powietrza np.: kominek, piec) powinny wymienić instalację na spełniającą wymagania Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24.04.2015. do 31.12.2022 r. chyba że, instalacja:

- osiąga sprawność cieplną min 80 % lub
- jest wyposażona w urządzenie do redukcji emisji pyłu.

Wymiana nieekologicznego źródła

ciepła to niewątpliwie spory wydatek, dlatego zachęcamy do skorzystania z ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. To ogólnopolski program dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych.

Celem Programu jest walka ze smogiem.

Więcej informacji znajdziecie Państwo na stronach internetowych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (www.wfosigw.katowice.pl/ogloszenie-o-naborze-wnioskow.html) oraz w gminnym Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Urzędzie Gminy Psary. Nasi konsultanci chętnie pomogą Państwu przygotować niezbędne dokumenty, złożyć wnioski o dofinansowanie oraz rozliczyć inwestycję.

Źródło: <https://powietrze.slaskie.pl/>

OBCHODY MIĘDZYNARODOWEGO DNIA KSIĄŻKI

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KSIĄŻKI DLA DZIECI OBCHODZONY JEST 2 KWIEŚNIA, W DNIU URODZIN DUŃSKIEGO PISARZA DLA DZIECI – HANSA CHRISTIANA ANDERSENA. DZIEŃ TEN ZOSTAŁ USTANOWIONY W CELU PROMOWANIA LITERATURY PIĘKNEJ DLA NAJMŁODSZYCH.

Z tej okazji filia biblioteczna w Strzyżowicach wraz z wychowawcą i uczniami klasy III Szkoły Podstawowej w Strzyżowicach zaprosiła młodych czytelników na uroczystą akademię, poświęconą twórczości sławnego baśniopisarza. Uczniowie zaprezentowali niezwykle interesujący montaż słowno-muzyczny, który dostarczył uczestnikom mnóstwo niezapomnianych wrażeń i emocji ukazując piękno słowa literackiego i popularyzując przy tym książkę

jako najważniejsze źródło informacji.

Nie zabrakło również wspólnej wesołej zabawy i zagadek związanych z najbardziej znanymi baśniami Andersena. Uczniowie wykazali się świetną znajomością baśni i bez problemu poradzili sobie z zadaniami. Mieli także okazję obejrzyć piękną wystawę poświęconą twórczości pisarza. Oglądając barwne ilustracje wchodzili w niezwykły i tajemniczy świat wyobraźni. **GBP**

Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów

KONCERT PIEŚNI WIELKANOCNYCH

10 KWIETNIA, W NIEDZIELNE POPOŁUDNIE W OŚRODKU KULTURY W DĄBIU ZAGOŚCIŁA PRAWDZIWIE ŚWIĄTECZNA ATMOSFERA. PODCZAS KONCERTU PIEŚNI WIELKANOCNYCH NA SCENIE ROZBRZMIAŁY PIEŚNI WIELKOPOSTNE, WIELKANOCNE ORAZ MUZYKA PASYJNA.

W koncercie udział wzięły gminne zespoły śpiewacze: Dąbie, Kapela Gródków, Strzyżowiczanie oraz Zespół

OD-DO. Koncert rozpoczął swoim wystąpieniem Wójt Gminy Psary Tomasz Sadłoń, który wraz z Dyrektorem GOK

W koncercie wzięły udział gminne zespoły śpiewacze

Na scenie rozbrzmiewały m.in. pieśni Wielkanocne

Lidią Ściwiarską złożył wszystkim zebranym życzenia świąteczne.

Wydarzenie było transmitowane online za pośrednictwem kanału YouTube Gminnego Ośrodka Kultury Gminy Psary, w ramach realizowanego Projektu „goknet-GOK Gminy Psary wita w sieci!” z programu Konwersje Cyfrowe. **Red.**

ALEJA PRZYSZŁOŚCI

UHONOROWANIE JUBILEUSZU X-LECIA STOWARZYSZENIA KOBIEC 18+ PRZEZ POSADZENIE ALEI DRZEW POD NAZWĄ ALEJA PRZYSZŁOŚCI, ZIŚCIŁO SIĘ NA DZIEŃ ZIEMI 2022 ROKU.

W asyście strażaków z OSP w Dąbiu został posadzony szpaler głógów ozdobnych. Dzięki współpracy z Gminą Psary, udało się ustalić satysfakcjonującą lokalizację - wzdłuż parkingu przy boisku sportowym w Brzękowicach Dolnych. Akcja podsztyta jest piękną i niekwestionowaną ideą. „Drzewo to symbol. Symbol siły - jak siła kobiet, symbol życia - jak życie, które może dać tylko kobieta. To symbol obfitości, bo karmi ludzi, ptaki i zwierzęta - jak kobieta, która karmi swoje potomstwo. I wreszcie, poprzez silne korzenie - drzewo jest symbolem powiązania z Matką Ziemią, która nas żywi i chroni - tak, jak silne jest przywiązanie kobiety do rodziny, społeczności, do miejsca w którym żyje. Posadzenie alei drzew zwanej Aleją Przyszłości, to wartościowy wkład w poszanowanie środowiska naturalnego i ochronę przyrody. To zwrócenie uwagi całej lokalnej społeczności na potrzebę stałej dbałości o środowisko naturalne, to proekologiczna postawa stanowiąca wyraz nowoczesnego pa-

triotyzmu XXI wieku. Działania naszej organizacji na rzecz środowiska naturalnego mają znaczenie wspólnotowe, ekologiczne i perspektywiczne”.

Nazwa alei drzew została wyło-

niona w drodze konkursu, w którym wzięły udział uczniowie Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki w Dąbiu. Dziękujemy zaangażowanym jednostkom za współpracę. **SK18+**

W sadzeniu drzew pomogli strażacy z Dąbia

KULINARNE PASJE SENIORÓW

NOWY SEZON DZIAŁALNOŚCI CZŁONKOWIE KLUBU SENIORA BRZĘKOWICE-GOŁĄSZA ROZPOCZĘLI PROJEKTEM KULINARNYM. OKAZUJE SIĘ, ŻE ZAWSZE, NIEZALEŻNIE OD WIEKU, JEST DOBRY CZAS NA DOSKONALENIE SWOICH UMIEJĘTNOŚCI I ZMIANĘ ŻYWIENIOWYCH NAWYKÓW, ZWŁASZCZA, JEŻELI DZIEJE SIĘ TO POD CZUJNYM OKIEM FACHOWCA - UCZESTNIKA TOP CHEF POLSKA. WAŻNE TEŻ, ŻE NA REALIZACJĘ ZADANIA SENIORZY OTRZYMALI DOFINANSOWANIE Z BUDŻETU GMINY PSARY.

Warsztaty prowadzone przez szefa kuchni Adriana Felixa odbywały się w Ośrodku Kultury w Gołąszy Górnej. Uczestniczyło w nich 30 seniorów, którzy pracowali w 5-osobowych grupach na profesjonalnie wyposażonych stanowiskach. Podczas kolejnych pięciu wtorkowych spotkań poznali tajniki właściwego odżywiania, pogłębili wiedzę o właściwościach smakowych i odżywczych różnych produktów, nauczyli się przygotowywać proste, smaczne, a przede wszystkim zdrowe potrawy i pomysłowo je dekorować.

Spod rąk seniorów wychodziły prawdziwe kulinarne cuda. Jednym z nich była imponująca miska Buddha bowl, przebój serwisów ze zdrowym jedzeniem - kolorowy, zbilansowany i wartościowy odżywczo posiłek na bazie różnego rodzaju kasz, makaronów, sycających warzyw, wzbogacony świeżymi ziołami i sosami. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zdrowe przekąski warzywne: kuskus z kalafiora, chrupiące placki pakora, rewelacyjne boczniki a'la KFC czy wreszcie, przygotowywane w tygodniu przedświątecznym da-

fot. Klub Seniora Brzękowie-Gołasza

Podczas warsztatów seniorzy poznali tajniki właściwego odżywiania

wielkanocne. Bardzo miłym akcentem kończącym każde warsztatowe spotkanie była degustacja wspólnie wykonanych potraw, służąca nie tylko kulinarne podsumowaniu, ale mająca również ważny dla grupy wymiar integracyjny.

Dzięki przeprowadzonym warsztatom członkowie Klubu Seniora Brzękowie-Gołasza poznali wiele nowych

smaków, kulinarnych sztuczek i nieszablonowych przepisów. Wzbogacili swoje domowe menu. Stali się bardziej świadomymi konsumentami, preferującymi zdrowe i pełnowartościowe potrawy. Rozbudzona świadomość kulinarna zapewne już wkrótce zaowocuje nowymi projektami, pozwalającymi czerpać radość ze zdrowej i smacznej kuchni. **KSBG**

DLA SIEBIE I DLA INNYCH

PO DWULETNIJ PRZERWIE ZNOW ZAGOŚCILIŚMY W NASZYCH MURACH UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ Z BĘDZINA. BYŁO WIELE RADOŚCI I ZABAWY, A PRZY OKAZJI KIERMASZ PRZEDMIOTÓW I OZDÓB, KTÓRE CZŁONKOWIE WARSZTATÓW WŁASNORĘCZNIE WYKONALI. DOCHÓD Z NIEGO ZOSTAŁ PRZEKAZANY NA ICH STATUTOWĄ DZIAŁALNOŚĆ.

Wydarzenie związane jest z obchodami Międzynarodowego Dnia Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych i przypada zwyczajowo na trzecią niedzielę marca. Dla nas wszystkich była to okazja, aby spotkać się z szeroko pojętą twórczością uczestników WTZ w Będzinie, aby poznać ich możliwości i umiejętności, aby podziwiać występy sceniczne i kolorową panoramę ozdób świątecznych, które były prezentowane na kiermaszu towarzyszącemu temu wydarzeniu. **GBP**

Uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej zagościli w naszej gminie po dwuletniej przerwie

GŁOS SZKOLNY

GMINNY KONKURS MITOLOGICZNY

7 KWIETNIA ODBYŁA SIĘ XVII EDYCJA GMINNEGO KONKURSU MITOLOGICZNEGO. ZAPROSZENIE NA OLIMP PRZYJĘŁO PIĘĆ DRUŻYN ZE SZKÓŁ Z TERENU NASZEJ GMINY.

W mitologiczną podróż zabrali nas uczniowie klasy piątej, którzy "z przyrzużeniem oka" pokazali świat greckich bogów i herosów. Następnie piątoklasiści przystąpili do zmagają. Doskonale poradzieli sobie we wszystkich konkurencjach między innymi: rozwiązywali krzyżówkę, wyjaśniali znaczenie związków frazeologicznych, łączyli w pary mitologiczne postacie, a także przygotowywali smaczne potrawy dla greckich bogów. Wszystkie drużyny wykazały się bardzo dobrą znajomością mitologii greckiej. Zma-

ganiom uczniów przyglądali się zaproszeni goście: sekretarz Mirella Barańska-Sorn, nauczyciele oraz rodzice.

Wszystkim uczestnikom gratulujemy wiedzy i dziękujemy za udział w konkursie. **SP Dąbie**

PRZEDSZKOLAKI Z PSAR W TEATRZE

20 KWIETNIA DZIECI Z GRUP: BIEDRONKI, POZIOMKI I SKRZATY WYBRAŁY SIĘ Z WIZYTĄ DO TEATRU DZIECI ZAGŁĘBIA W BĘDZINIE. CELEM WYCIECZKI BYŁO ROZBUDZENIE WŚRÓD DZIECI ZAINTERESOWANIA KULTURĄ, POZNANIE ZASAD PRAWIDŁOWEGO ZACHOWANIA SIĘ W TEATRZE ORAZ WYZWALANIE POZYTYWNYCH EMOCJI.

Spektakl pt. „Tymoteusz i Psiuńcio” dostarczył dzieciom wiele radości, czego najlepszym dowodem były roześmiane buzie przedszkolaków. Główny bohater – mały miś Tymoteusz zaprzyjaźnił się z bezdomnym pieskiem Psiuńciem, którego bardzo chciał zatrzymać w swoim domku, ale tata miś się nie zgadzał. Tymczasem nocą do

domu skradł się podstępny lis, który zamierzał ukraść cały dobytek niedźwiedzi. Na szczęście pod łóżkiem czekała na niego warcząca niespodzianka. Psiuńcio stał się bohaterem, który odzyskał skradzione przez lista rzeczy. W zamian otrzymał dozgonną wdzięczność i miłość nie tylko Tymcia, ale i taty misia. **ZSP Psary**

1 KWIETNIA - DNIEM BEZ TECZEK I PLECAKÓW

SAMORZĄD UCZNIOWSKI 1 KWIETNIA ZAPROSIL WSZYSTKICH UCZNIÓW I NAUCZYCIELI DO WSPÓLNEJ ZABAWY - DNIA BEZ PLECAKA I TECZKI. Z WIELKĄ RADOŚCIĄ ZAMIENILIŚMY SVOJE CODZIENNE PLECAKI NA POMYSŁOWE NOSIDŁA TYPU: WALIZKI, KOSZE, SIATKI, KLATKI DLA ZWIERZĄT, RÓŻNEGO RODZAJU POKROWCE I POSZEWKI.

Najbardziej pomysłowi przywieźli podręczniki na taczkach, deskorolkach czy w małych dziecięcych wózeczkach. Kreatywność uczniów

i nauczycieli nie miała granic. Wszyscy zostali nagrodzeni słodyczkami, a najbardziej pomyslowi uczniowie dostali drobne upominki. Idea

zrealizowana prima aprilis okazała się strzałem w dziesiątkę. **SP Dąbie**

ŚWIĘTO CZEKOLADY W PRZEDSZKOLU W STRYŻOWICACH

12 KWIETNIA W PRZEDSZKOLU W STRYŻOWICACH OBCHODZILIŚMY ŚWIĘTO CZEKOLADY.

Małe Motylki poznały historię powstawania czekolady oraz pojawienia się jej w naszym kraju. Mogły także skosztować oraz ocenić jej smak. Przeprowadzone były również rozmowy na temat walorów smakowych i skutków ubocznych spożywania zbyt dużej ilości tego smakołyku. W myśl zasady „co za dużo to nie zdrowo” poszliśmy na plac przedszkolny by „spalić” słodkie kalorie. **ZSP Strzyżowice**

SPEKTAKULARNY SUKCES ZOSI - UCZENNICY SZKOŁY PODSTAWOWEJ W SARNOWIE

ZOFIA KICIAK TO UCZENNICA KLASY ÓSMEJ, KTÓRA W OSTATNIM CZASIE ODNIOSŁA WIELKI SUKCES W WOJEWÓDZKIM KONKURSIE PRZEDMIOTOWYM. DZIEWCZYNA ZOSTAŁA FINALISTKĄ WSPOMNIANEGO KONKURSU Z MATEMATYKI I LAUREATKĄ Z JĘZYKA POLSKIEGO.

Z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Sarnowie związana jest od przedszkola. Nauczycielki wspominają Zosię jako dziecko samodzielne, które zawsze miało swoje zdanie. Uczennica często powtarzała słowa: „Wszystko sama”. Jak widać, od najmłodszych lat dziewczynce sprawiało niesamowitą radość samodzielne rozwiązywanie jakiegoś problemu. Ta cecha charakteryzuje Zosię do dziś. W czasie II etapu edukacyjnego dziewczynka dała się poznać jako osoba

niezwykle odpowiedzialna, która potrafi porażkę przekuć w sukces. Od najmłodszych lat uczennica brała udział w wielu różnorodnych konkursach na wszystkich szczeblach, a dyplomami z jej osiągnięciami można by wykleić dość okazałą ścianę. Jednak dopiero w klasie ósmej udział w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym z języka polskiego i matematyki przyniósł Zosi spektakularny sukces. Uczennica od dawna interesuje się matematyką i jak twierdzi, chce zwią-

zać swoją przyszłość właśnie z tym przedmiotem. Pod kierunkiem Katarzyny Nawrot nieprzypadkowo została finalistką w/w konkursu z matematyki. Z języka polskiego natomiast uzyskała tytuł laureata, co pozwoli jej na zwolnienie z egzaminu ósmoklasisty z tego przedmiotu. Przygotowujący ją nauczyciel – Wioletta Mokosa – twierdzi, że sukces Zosi to wypadkowa wielu czynników: ponadprzeciętnej inteligencji, logicznego myślenia i umiejętności wyciągania trafnych wniosków, systematyczności oraz ustawicznego kształcenia. Bez wątplenia do sukcesu przyczyniły się też: wiara we własne siły, holistyczne podejście do nauki, ale i szerokie zainteresowania, pokora w stosunku do wiedzy czy cierpliwość. Ponadto Zosia potrafi opanować emocje w sytuacjach stresogennych, myśleć szybko i precyzyjnie odpowiadać na pytania. Wie, że pozytywne myślenie przybliży człowieka do celu. Nie szuka problemów, tylko rozwiązań. Wszystkie wyżej wymienione cechy przyczyniły się bez wątplenia do sukcesu dziewczynki, która nie zamierza „osiąść na laurach”, bo przed nią kolejne wyzwania. Ciesząc się z osiągnięć ósmoklasistki dyrektor, nauczyciele i personel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sarnowie życzy jej dalszych zwycięstw. **GRATULACJE ZOSIU!!! ZSP Sarnów**

MOBILNOŚĆ PSARSKICH UCZNIÓW W RUMUNII

UCZNIOWIE ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W PSARACH WRAZ Z NAUCZYCIELAMI ODBYLI W MARCU KOLEJNĄ WIZYTĘ ZAGRANICZNĄ W RAMACH PROGRAMU ERASMUS+, A KONKRETNIE REALIZOWANEGO OD TRZECH LAT PROJEKTU STEAM. TYM RAZEM ZAPLANOWANE W PRZEDSIĘWZIĘCIU ZADANIA WYKONYWANE BYŁY W RUMUNII W MIEŚCIE PETROSANY.

Erasmus+

Gospodarze oraz partnerskie delegacje z Turcji, Węgier, Estonii i Polski w czasie tygodniowej wizyty głównie zgłębiali tajemnice wody. W związku z tym zarówno w goszczącej szkole, jak i na miejscowym uniwersytecie można było obserwować różnego rodzaju eksperymenty i pokazy. Ponadto uczestnicy mieli sposobność odwiedzenia dwóch niezwykle miejsc: stacji uzdatniania wody oraz wydrążoną w górach Hydroelektrownię Hateg, zasilaną wodami z malowniczego wysokogórskiego Jeziora Siriu, na którym wybudowano potężną tamę.

Realizowano także zadania z zakresu programowania i kodowania. Sporo emocji dostarczyła młodzieży projektowa praca przy tworzeniu modnej kolekcji ubrań z wykorzystaniem materiałów już wcześniej używanych w ramach akcji „zero waste”, którą następnie zaprezentowano w formie po-

Uczestnicy wyjazdu odwiedzili wiele ciekawych miejsc

kazu mody w miejscowym teatrze.

Odbyły się też dwa spotkania robocze, poświęcone podsumowaniu dotychczasowych działań i zaplanowaniu kolejnych, które realizowane będą podczas spotkań grup na Węgrzech i w Estonii.

Dzięki wyjazdom dzieci poszerzają swoją wiedzę

Uczniowie mieli okazję zwiedzić hydroelektrownię Hateg

Udział uczniów w projekcie wspaniale przyczynia się do rozwijania kompetencji kluczowych. Komunikowanie się w języku angielskim, budowanie relacji, współpraca, rozwijanie umiejętności, poszerzanie wiedzy, poznawanie nowych miejsc, otwieranie się na innych itp. to ogromny zysk, który niewątpliwie wzbogaca całą społeczność szkolną. **ZSP Psary**

DNI KULTURY EKOLOGICZNEJ ZA NAMI!

W TYM ROKU PO RAZ PIERWSZY W NASZEJ GMINIE ODBYŁY SIĘ DNI KULTURY EKOLOGICZNEJ. TEMATYKA KONKURSÓW, PRELEKCJI, WYDARZEŃ I SPOTKAŃ DOTYCZYŁA SZEROKO ROZUMIANEJ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA.

Dni Kultury Ekologicznej rozpoczęły się wyłonieniem laureatów konkursu na ekologiczną pisanekę

Gminny Ośrodek Kultury Gminy Psary wspólnie z Urzędem Gminy, Gminną Biblioteką Publiczną, szkołami podstawowymi w Strzyżowicach i w Dąbiu oraz z Gminnym Żłobkiem zorganizowali Dni Kultury Ekologicznej w gminie Psary. Impreza obejmowała szereg wydarzeń, które odbywały się od 7 do 22 kwietnia.

Dni Kultury Ekologicznej rozpoczęły się wyłonieniem laureatów konkursu plastycznego na ekologiczną pisanekę.

Do Gminnego Ośrodka Kultury w Gródkowie wpłynęło blisko 40 prac plastycznych wykonanych różnymi technikami. Ocenie podlegały przede wszystkim: pomysłowość, użycie odpowiednich biodegradowalnych materiałów, forma i estetyka. W kategorii przedszkole: I miejsce zdobył Antoni Piszczek, II miejsce Łucja Cichoń, a III miejsce Izabela Szczerba. Wyróżnienie w tej kategorii otrzymali: Alan Ziółkowski, Blanka Muc oraz Zuzanna Płaneta. W kategorii klasy I-III nagrody otrzymali: I miejsce Julia Woldan, II miejsce Zofia Golda i III miejsce Zuzanna Zawalska.

Tego samego dnia w Ośrodku Kultury w Strzyżowicach odbył się konkurs piosenki „MUZYKA LUBI EKO”, w którym wzięło udział 16 wokalistów w kategorii wiekowej klas IV-VI. Każdy z nich zaprezentował jeden utwór

o tematyce ekologicznej. Ocenie podlegały: intonacja, dykcja, dobór piosenki do tematu oraz ogólny wyraz artystyczny. Jury przyznało następujące miejsca i wyróżnienia: I miejsce Paulina Knapik, II miejsce Natalia Jąderko, a III miejsce Karolina Dudziak. Wyróżnieni zostali: Emilia Kuś, Błażej Szczeszek oraz Amelia Bochenek. Pozostali uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy. Nagrody, gratulacje oraz podziękowania dla wszystkich uczestników wręczył osobiście wójt Tomasz Sadłoń.

Następnie Szkoła Podstawowa w Dąbiu zaprosiła szóstoklasistów z pozostałych placówek do udziału

w VI Gminnym Konkursie Plastyczno-Technicznym z cyklu „Podaruj mi drugie życie” pod hasłem „Guzik z pętelką”. Uczniowie pełni zapału i werwy stanęli przed niecodziennym zadaniem stworzenia czegoś wyjątkowego z guzików! Bardzo szybko okazało się, że pomysły posypały się jak z rękawka i drużyny przystąpiły do pracy. Po godzinie oczom jury ukazały się guzikowe przedmioty: torebka, samochód - zabawka, pudełeczka na biżuterię, bransoletka, naszyjnik i drzewko szczęścia. Bezkonkurencyjne okazały się uczennice ze Szkoły Podstawowej w Strzyżowicach, które stworzyły guzikową biżuterię z pojemnikiem oraz

Uczniowie z gminnych szkół wzięli udział w konkursie „Guzik z pętelką”

Pszczelarze z terenu gminy Psary otrzymali ule

ekologiczne drzewko szczęścia.

Spektakl, poszukiwanie Wielkanocnego zajączka i ekologiczny pokaz mody

12 kwietnia odbyły się kolejne ekologiczne aktywności. W Centrum Usług Społecznych w Strzyżowicach uczniowie najmłodszych klas oraz przedszkolaki z Dąbia i Sarnowa mieli okazję zobaczyć spektakl „Jaś i drzewo fasoli”, czyli barwną opowieść o losach ubogiego Jasia i jego mamy. Przedstawienie teatralne nie tylko wzruszało, ale i bawiło widzów, a dodatkowo dostarczyło im bogatej wiedzy dotyczącej dbałości o środowisko i otaczającą nas przyrodę.

Tego samego dnia popołudniu Gminny Żłobek w Psarach zorganizował spotkanie „Na tropie Wielkanocnego zajączka”. Zabawa rozpoczęła się w Parku Żurawiniec, gdzie przy pięknej wiosennej pogodzie bawiło się ponad 100 rodzin, które odwiedziły 4 stacje ukryte w parku. Na każdej z nich znajdowały się zadania nawiązujące do na-

uki segregacji śmieci, produktów biodegradowalnych, oszczędzania wody i odnawialnych źródeł energii. Dzięki zajączkowi można było poczuć prawdziwy klimat Świąt Wielkanocnych. Na koniec każdy kto bacznie szukał i liczył jajka w lesie, otrzymał niespodziankę oraz mógł posilić się pysznym ciastem i lemoniadą. Po uśmiechach dzieci i rodziców można stwierdzić, że zabawa była wspaniała!

Dla miłośników mody Gminna Biblioteka Publiczna w Psarach przygotowała natomiast ekologiczny pokaz w wykonaniu uczniów ze szkoły w Strzyżowicach. Młodzież projektując stroje wykazała się niezwykłą pomysłowością. Udowodniła, że wystarczy

Gminny Żłobek w Psarach zorganizował spotkanie „Na tropie Wielkanocnego zajączka”

W bibliotece zorganizowano pokaz mody ekologicznej w wykonaniu uczniów ze szkoły w Strzyżowicach

kilka butelek typu PET, parę worków na śmieci, trochę starych i zużytych płyt kompaktowych, by stworzyć piękną kreację. Pokaz tej niecodziennej mody został entuzjastycznie przyjęty przez zgromadzoną w psarskiej bibliotece publiczność, która następnie miała okazję uczestniczyć w wykładzie kosmetyk Marzeny Skowron, dotyczącym wyrobienia i stosowania natu-

ralnych kosmetyków oraz przyjaznych dla skóry tkanin.

Warsztaty pszczelarskie i przekazanie gminnych uli

13 kwietnia zostały zorganizowane warsztaty pszczelarskie dla uczniów ze szkoły w Dąbiu, które poprowadził Zenon Będkowski. Na to wyjątkowe spotkanie zaproszeni zostali również pszczelarze z naszej gminy należący do Zagłębiowskiego Klubu Pszczelarzy. Podczas warsztatów wójt Tomasz Sadłoń wręczył każdemu z nich ul wielkopolski w barwach gminy Psary.

Idealnie wpisującym się w Dni Kultury Ekologicznej wydarzeniem było również powołanie 20 kwietnia do życia „Klastra Energii Bobrowniki – Wojkowice – Psary”, o którym więcej piszemy na str. 7.

Finałowym, kończącym Dni Kultury Ekologicznej wydarzeniem było natomiast wielkie otwarcie Centrum Edukacji Ekologicznej w Górze Siewierskiej, które odbyło się w Dzień Ziemi, 22 kwietnia. **Red.**

Jednym z wydarzeń Dni Kultury Ekologicznej była prelekcja prowadzona przez pszczelarza Zenona Będkowskiego

HOMO SAPIENS - CZŁOWIEK MYŚLĄCY...BEZ PRZESADY

„NIEBEZPIECZNIE JEST ZANADTO POKAZYWAĆ CZŁOWIEKOWI, JAK BARDZO PODOBNY JEST ZWIERZĘTOM, NIE WSKAZUJĄC MU JEGO WIELKOŚCI. RÓWNIŻ NIEBEZPIECZNE JEST ZANADTO UKAZYWAĆ MU JEGO WIELKOŚĆ BEZ JEGO NIKCZEMNOŚCI. JESZCZE NIEBEZPIECZNIEJ JEST ZOSTAWIĆ GO NIEŚWIADOMYM I JEDNEGO I DRUGIEGO. ALE BARDZO KORZYSTNIE JEST UKAZYWAĆ MU I JEDNO, I DRUGIE”. BLAISE PASCAL 1623-1662

Tomasz Sawczyn - pracownik naukowy i dydaktyczny Katedry i Zakładu Fizjologii, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Biolog, fizjolog, edukator. Od kilkunastu lat zajmuje się tematami z dziedziny medycyny eksperymentalnej. Prywatnie sportowiec amator, entuzjasta biegania, swimrunu i dobrej muzyki.

Co biolog ewolucjonista może powiedzieć na temat funkcjonowania ludzkiego ciała? Prócz tego, że sam jest człowiekiem i co nieco na ten temat wie, to w jakim aspekcie może autorytatywnie wypowiadać się w tej materii? Pewnie wielu wolałoby widzieć w tym „warsztacie” np. lekarza, natomiast ewolucjonista, biolog wygląda tu dosyć egzotycznie i nie urywajmy tego, drażliwie.

Każdy kto widzi „słonia w sklepie z porcelaną” może z łatwością przewidzieć efekt jego działalności. Tak też prawdopodobnie jawi się tu ewolucjonista rozprawiający o medycynie, ludzkim organizmie i funkcjonowaniu człowieka w środowisku. Jednak pierwsze wrażenie często jest mylne. Wystarczy z otwartym umysłem przejść przez lekturę niniejszego tekstu, by przekonać się że „ociężala zwier” odkrywa w sklepie nowe ścieżki pomiędzy kruchymi towarami, niejednokrotnie dochodząc do półek gdzie spoczywają porcelanowe cuda o istnieniu których, wielu klientów nie miało pojęcia.

Co wiemy o nas samych?

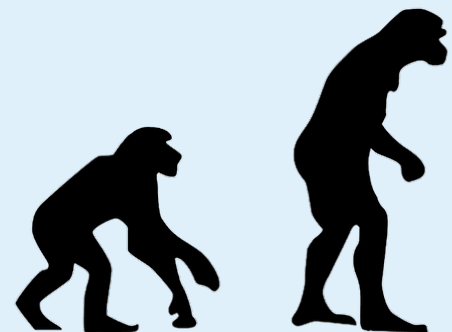
Porzucając antropocentryzm oraz pomijając patetyczne frazesy o człowieczeństwie, wejdźmy w ramy poruszanego tematu i na początek sprawdźmy co wiemy o nas samych. Prezentowane tu podejście do człowieka może wydać się lekko niesmaczne, jednak jest ono niezbędne, by znaleźć odpowiednią perspektywę omawianych spraw.

A więc zacznijmy, na rozgrzewkę mały sprawdzian:

- wymień trzy cechy budowy anatomicznej organizmu człowieka, które mógłbyś zakwalifikować jako podobne, lub tożsame z elementami budowy organizmu zwierzęcego np. małpy,
- wskaż trzy elementy charakterystyczne w historii życia organizmu ludzkiego, które występują również u znanych Ci gatunków zwierząt,
- wskaż podobieństwa pomiędzy strukturą społeczności ludzkiej a innej zwierzęcej,
- nazwij zachowania i emocje, które mogą charakteryzować zarówno człowieka jak i zwierzę.

Jak sądzę osoby, które są fanami programów przyrodniczych, na pierwsze dwa pytania odpowiedzą bez większych problemów. W obu przypadkach, jakiegokolwiek porównanie człowieka do innego ssaka naczelnego będzie słuszne. Pewne kłopoty mogą zaistnieć gdy wkroczymy na obszar, który większość z nas uważa za typowo ludzki i niechętnie odnajduje w nim pierwiastki zwierzęce. Trudno bowiem doszukiwać się „prymitywnych”, zwierzęcych zachowań w tak wysublimowanym świecie jak nasz ludzki. Przecież wszystko co robimy jest w większości przypadków słuszne i przemyślane, mądre i celowe. Staramy się być rozsądni i rozważni, a jeżeli popełnimy jakieś obyczajowe faux pas, odczuwając wstyd traktujemy to jako wypadek przy pracy i ignorując, lub naprawiając sytuację nadal jesteśmy ludźmi. Gdzie w tym wszystkim miejsce na zwierzęcość? Co najwyżej zwierzętami nazywamy osoby,

które wykazują skrajne zachowania, nie mieszczące się w kanonach przyzwoitości, odnajdując w nich zoologiczne przymioty nadajemy im negatywnego wydźwięku. W kanonie naszej kultury nie wypada więc zachowywać się jak zwierzę. Tymczasem w codziennych „normalnych” zachowaniach odnajdujemy szereg aspektów, które wprost wyrastają z „pozostałości”, po naszych przodkach. Interesujące, że naukowcy przez szereg lat nie zauważali tego faktu tkwiąc w pompacyjnym przekonaniu o swojej ludzkiej doskonałości. Wielu z nich zgodnie z zasadą, nieucywilizowane oznacza pierwotne, oddawało się studiom poświęconym zachowaniu się człowieka, które oparte były przede wszystkim na badaniu tzw. „prymitywnych kultur”. Pamiętamy z telewizji fascynujące podróże naukowców, którzy wybierając się w nieprzebyte obszary amazońskich lasów, lub pustynnych oaz Afryki, odnajdywali egzotyczne plemiona, które dostarczały im niezmiernie ważnych i wstrząsających informacji na temat zachowania naszego gatunku jako całości. Nieco przekornie, brytyjski biolog Desmond Morris w książce „Naga małpa”, doceniając starania pionierów antropologicznych i etnograficznych wypraw, twierdzi iż praca wykonana przez tych naukowców jest niezmiernie ważna i ciekawa, ponieważ pokazuje co może się zdarzyć jeżeli grupa Homo sapiens zoczy w ślepią uliczkę rozwoju kulturowego. Co więcej, wiedza ta jednak nie daje nic co pozwala poznać zachowania typowych ludzi XXI wieku. Więc z biologicznego punktu widzenia jedyną słusz-

ną drogą badawczą jest poznanie wzorców zachowań ludzi głównego nurtu, badając zwykłych, uczestników wielkich kultur, czyli nas.

Ewolucja człowieka dotyczy w równej mierze naszej budowy i psychiki

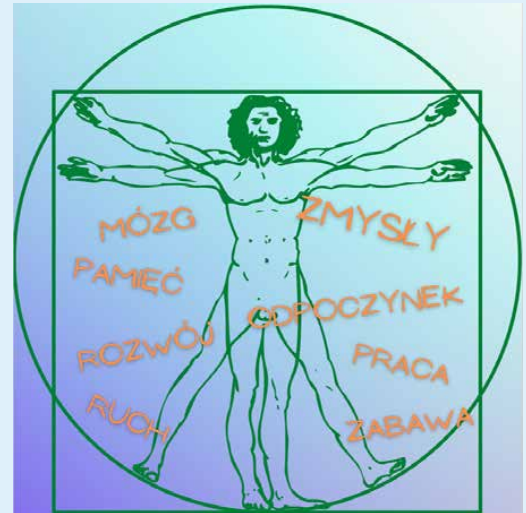
Musiąło minąć 150 lat od opublikowania przez Darwina „O powstaniu gatunków”, nim naukowcy zauważyli że ewolucja człowieka dotyczy w równej mierze naszej budowy jak i psychiki. Takie obszary naszego życia jak miłość i seks, hierarchia społeczna, egoizm i altruizm, poczucie winy i wolna wola nie poddawały się dotąd analizie wprost pochodzącej z dzieła słynnego ojca ewolucjonizmu. Przełom nadszedł dzięki pracom Williama D. Hamiltona, młodego doktoranta z Oksfordu, który przedstawił swoją teorię, która, najprościej ujmując nie charakteryzuje budowy danego osobnika, lecz jego działania i ich skutki. Jest to suma indywidualnego sukcesu reprodukcyjnego danego osobnika (np. ilości potomstwa), oraz skutków jego działań na rzecz krewnych (potomstwa i osób, które również noszą część jego genów). Brzmi to dosyć enigmatycznie, na tyle, że nawet profesor słuchający dysertacji doktoranta początkowo ją odrzucił. Po jedenastu latach od opublikowania książki Hamiltona, nastąpił kolejny przełom, przełom na miarę tego z 1859 roku spowodowanego książką Darwina. Oburzenie opinii naukowej i publicznej wzbudził Edward O. Wilson który w swojej publikacji łączy osiągnięcia różnych naukowych dziedzin, od biologii po psychologię. No tak, ale co w tym oburzającego. Pewnie nikt by się nie czuł urażony, gdyby nie fakt, iż synteza ta poprowadzi-

ła Wilsona do odważnego stwierdzenia, które wiele zjawisk uważanych za typowo ludzkie, jak kultura, religia, etyka, tłumaczy na gruncie naukowym wskazywanych przez niego dziedzin. W 1975 roku włączenie w ten sposób gatunku ludzkiego w teorię ewolucji rozbiło się o mur niezrozumienia podszytego strachem i niekłamana niechęcią ze strony czytelników. Dzisiaj prawdopodobnie wylałby się na niego internetowy hejt.

Niewątpliwie Wilson wiedział, że wprowadza teorię ewolucji na grunt, który w świadomości ogółu jest całkowicie odzwierzęcony, a jego wartości jak się wydawało są istotną cechą człowieczeństwa. Rozpatrując historię gatunku ludzkiego, logicznym jest, iż to kultura wyrosła na podstawie biologii gatunku, a nie odwrotnie. Kulturowy rozwój pozwala nam dokonywać ogromnych zmian technologicznych, musimy jednak zwrócić uwagę, iż za każdym razem gdy wchodzi w konflikt z podstawowymi cechami biologicznymi, zawsze napotyka na ich opór. Trudno zgodzić się ze stwierdzeniem, że agresja, lęk, opieka rodzicielska, czy też inne aspekty społecznego życia naszego gatunku wyrosły z czynników kulturowych. Oczywiście kultura ma ogromny wpływ na nasz rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie, jednak:

„nasze niewiarygodnie skomplikowane cywilizacje będą w stanie rozwijać się pomyślnie, tylko pod warunkiem, że zaprojektujemy je w taki sposób, by nie kolidowały z naszymi elementarnymi skłonnościami zwierzęcymi i nie próbowały ich tłumić (Desmond Moris).

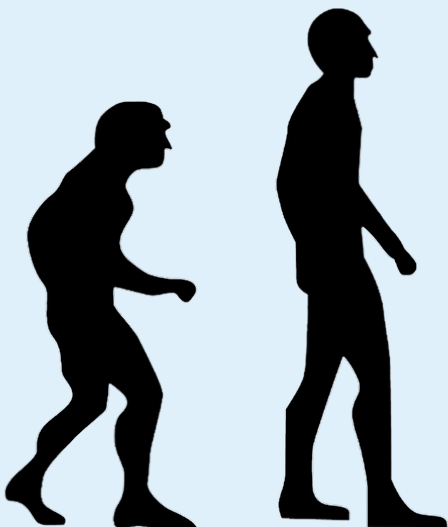
Wilsonowska synteza pomimo wielu mankamentów zwróciła uwagę opinii publicznej na fakt, iż teoria doboru naturalnego nie jest jedynie poletkiem badawczym dla naukowców, ale ma również wiele do zaoferowania zwyczajnym ludziom. Rosnąca po dziś dzień na tym gruncie, młoda gałąź nauki, psychologia ewolucyjna, odpowiada na wiele ważnych pytań, które może sobie zadawać dociekliwa część społeczności ludzkiej, począwszy od wątpliwości co do podstawowych zasad naszej moralności, przez obiekty związane z naszym zachowaniem i postępowaniem w nie-

których sytuacjach. Psycholodzy ewolucyjni twierdzą, że moralność pomogła rasie ludzkiej w przetrwaniu. Budowanie wzajemnych relacji w społeczności, polegające na dzieleniu się zdobyczą, pomocy w polowaniu, wspólnej budowie schronienia, rozwijało poczucie empatii i wskazywało co jest dobre a co złe. Grupa ludzi współpracująca ze sobą poczyniała sobie sprawniej i miała większe szanse na przetrwanie. Podobnie jest dzisiaj.

Koncepcja „samolubnego genu” Dawkinsa

Wiele w kwestii współpracy pomiędzy osobnikami wyjaśnia również koncepcja „samolubnego genu” wysunięta przez Richarda Dawkinsa w książce pod tym samym tytułem. Niewątpliwie jest ona pokłosiem prac Hamiltona i Wilsona, jednak wykorzystując ich osiągnięcia autor ujmuje dobór naturalny i jego mechanizmy z perspektywy genu. W swojej książce wskazuje że altruizm, współczucie, sumienie, czy poczucie sprawiedliwości mają u nas solidną podstawę genetyczną, dodatkowo budzi wątpliwości czytelnika co do altruizmu jako takiego, prowokując przemyślenia wiodące nas do wniosku, że nie ma nic za darmo (zresztą podświadomie to powtarzamy, gdy ktoś robi coś dla nas bezinteresownie i tak mamy wrażenie, że uzyskał coś w zamian). Dla autora jesteśmy jedynie maszynami do przenoszenia genów, i robimy wszystko by miały się one jak najlepiej, stąd inwestycje rodzicielskie w dzieci, wspieranie rodziny, pomaganie krewnym itd. Im bliższe jest pokrewieństwo z daną osobą, tym bardziej może ona liczyć na naszą pomoc. Tłumacząc to bardziej cynicznie, z punktu widzenia

geny, gdybym miał oddać swoje życie za kogoś innego, najlepiej by było to dwóch moich braci lub pięciu kuzynów, ponieważ w każdym przypadku przetrwa większa ilość kopii moich genów. No cóż, to dopiero cynizm! Jednak zastanówmy się czy na gruncie kulturowym taka sytuacja nam czegoś nie przypomina? Wszak tak działa nepotyzm. Tymczasem rozpatrując aspekty samolubnego genu prześlizgnęliśmy się na pole socjologii i kultury.

Przekaz kulturowy podlega podobnym mechanizmom jak geny

Należy pamiętać, że inwestycja w przetrwanie naszych genów nie polega jedynie na dokarmianiu i ochronie młodych. Musimy również inwestować w szeroko pojęty rozwój kulturowy, musimy nauczyć naszego potomka funkcjonować w społeczności w ramach ogólnie pojętych norm, wykształcić go, dać mu narzędzia, które maksymalizują sukces w „stadzie” Homo sapiens. Przekazując w genach nasze cechy odnajdujemy bez trudu podobieństwa naszego dziecka do nas samych, wiele razy potwierdzają to również nasi znajomi mówiąc: o! jaki podobny do tatusia. Jednak podobieństwa te nie ograniczają się jedynie do cech zewnętrznych, obejmują one często cechy charakteru jak również ogromną część naszych zachowań, które wykazujemy w obrębie kultury w jakiej żyjemy. Okazuje się, że przekaz kulturowy w wielu wypadkach podlega podobnym mechanizmom jak geny, np. dziedziczy się, oczywiście jednostką dziedziczną nie jest tu gen a mem. Wiem w dzisiejszych czasach słowo „mem” ma nieco inne znaczenie, ale nie o takie memy tu chodzi. Po raz pierwszy tego terminu użył Richard Dawkins, przekształcając greckie „mimesis” – naśladownictwo. Przykładem memu może być religia, trendy w malarstwie czy obiegowe opinie, które trwają w społeczności przez długi okres czasu i są

przekazywane pomiędzy ludźmi. Nikt jeszcze nie pokusił się o dokładną definicję tej jednostki ewolucji kulturowej, niektórzy twierdzą, że mem jest jednostką informacji kulturowej zapisanej w mózgu. Trudno przejść obok tej koncepcji obojętnie, ponieważ podejście to wymusza spojrzenie na ewolucję Homo sapiens pod innym kontem. Trudno analizować i rozprawać o zachowaniach naszego gatunku w kontekście ewolucyjnym bez kultury. Co więcej, wpływ memów na nasze postępowanie jest tak duży że istnieją przypadki poświęcenia życia (a co za tym idzie genów) w obronie przekazu kulturowego. Przykładem może być tu Giordano Bruno. Oskarżony o herezję został spalony w 1889 na placu Campo di Fiori, trwając nadal przy swoich poglądach, które właśnie na ten stos go zaprowadziły. W naszych czasach również znajdziemy wielu bohaterów, którzy zginęli za swoje poglądy. Trudno doszukać się tutaj potwierdzenia koncepcji samolubnego genu, może bardziej samolubnego memu. Pocięszające dla naszego gatunku jest fakt iż przypadki takie jak opisany powyżej są odosobnione.

Jak sądzę troszkę się rozpędziłem... Nie ma nic gorszego niż dać naukowco-

wi pisać bez ograniczeń :) Wskazując na wszystkie powyższe fragmenty naszej ludzkiej natury chciałem przypomnieć jak zwierzęcy jesteśmy oraz zarysować ciekawą perspektywę obserwacji nas samych w środowisku, które poprzez nasze działania ciągle zmieniamy, zmieniając również siebie. Cztery i pół miliona lat ewolucji wyposażało nas w „wiele narzędzi” pozwalających nam przetrwać i skolonizować wszelkie obszary naszej planety, a nawet kosmosu. Płacimy za to często wysoką cenę. Nasz rozwój kulturowy (w tym technologiczny) wywiera ogromny wpływ na nasze organizmy, nie zawsze z dobrym skutkiem. Choroby takie jak otyłość, cukrzyca, nadciśnienie, nowotwory, choroby psychiczne etc. mają swoje podłoże cywilizacyjne. W kolejnych odsłonach niniejszej rubryki weźmiemy na warsztat kilka problemów zdrowotnych człowieka XXI wieku i popatrzymy na nie z perspektywy, którą mniej lub bardziej udolnie próbowałem Państwu zarysować. Homo sapiens, biolog, **Tomasz Sawczyn :**

Liczę również na pomysły z Państwa strony. Jakie obszary ogólnie pojętego zdrowia interesują Was najbardziej? Proszę pisać na sawczyn.t@gmail.com.

Tomasz Sawczyn jest wykładowcą Akademii Zdrowia, nowego cyklu spotkań o tematyce zdrowotnej w GBP w Psarach. Na wykładach dowiecie się wielu ciekawostek o funkcjonowaniu naszych organizmów, dlatego serdecznie wszystkich na nie zapraszamy! Tematykę i terminy znajdziecie na stronie internetowej: www.biblioteka.psary.pl Serdecznie zapraszamy!

ŻYCIE NA AMERYKAŃSKIM CAMPUSIE

JAKUB UCIESZYŃSKI TO UTALENTOWANY KOSZYKARZ, KTÓRY POCHODZI Z GÓRY SIEWIERSKIEJ. JEGO POTENCJAŁ ZOSTAŁ DOSTRZEŻONY ZA OCEANEM, GDZIE OBECNIE TRENUJE, CHODZI DO SZKOŁY I UCZY SIĘ CAŁKIEM NOWEJ CODZIENNOŚCI, O KTÓREJ W OSTATNIM CZASIE TROCHĘ NAM OPowiedział!

fot. J. Ucieszynski

W szkole realizowany jest program M.U.S.T.

Zupełnie nie tak dawno wręczano stypendia dla najzdolniejszych sportowców naszej gminy. Jednym z wyróżnionych był właśnie Jakub Ucieszynski, który uczy się i gra w koszykówkę w Stanach Zjednoczonych. Kilka dni temu spotkaliśmy się z Jakubem on-line, gdzie po 9-ciu miesiącach pobytu w USA opowiedział nam o edukacji, życiu na kampusie i sporcie w szkole Baylor. Oddajemy głos Kubie.

Edukacja inna niż w Polsce

Edukacja w USA wygląda zupełnie inaczej niż w Polsce. Szkoła podstawowa to klasy 1-8, a średnia 9-12. Ja jestem w klasie 10. Rok szkolny zaczyna się 15 sierpnia i kończy w ostatnim tygodniu maja. Szkoła dla nowo przyjętych uczniów rozpoczyna się uroczystym wpisaniem do Księgi Honoru Baylor. Jest to zobowiązanie o byciu uczciwym w stosunku do siebie samego, kolegów, nauczycieli i trenerów. W szkole nie wolno korzystać z translatorów i innych zasobów internetu, szukając gotowych rozwiązań pod-

czas odrabiania zadań domowych. Nauczyciele bardzo doceniają kiedy uczeń korzysta z książek w bibliotece lub np. z „morning help”, czyli dodatkowego wsparcia nauczyciela przy trudnościach w zrozumieniu danego tematu czy zadania.

Baylor mimo, że jest szkołą średnią to funkcjonuje jak college. Nie ma tutaj jak w Polsce swojej klasy i wychowawcy. Każdy student ma natomiast swojego opiekuna, do którego zawsze i z każdym tematem może się zgłosić.

W Polsce miałem 15 przedmiotów, a tutaj mam 6 i są to: język angielski, drugi język obcy (wybrałem hiszpański), matematyka (do wyboru: geometria lub algebra z trygonometrią), historia świata i Stanów Zjednoczonych, WF/siłownia i przedmiot ścisły (do wyboru: chemia, fizyka, biologia). Ja wybrałem teraz chemię, w klasie 11 będę uczył się fizyki, a w 12 biologii. W klasie 11 dochodzi przedmiot artystyczny (teatr, plastyka, muzyka lub

taniec).

Nauczyciele w naszej szkole w ogóle nie pytają uczniów przy tablicy, za to jest dużo zadań, które wymagają samodzielnej pracy w szkole jak i w domu. Praktycznie codziennie są quizy, czyli testy sprawdzające wiedzę. Do tego służy specjalny program na tablecie. Generalnie trzeba się uczyć, naprawdę sporo uczyć. Bez dobrych ocen nie można uczestniczyć w zawodach sportowych. Dla studentów w internacie, w soboty są wyznaczane ramy czasowe na zadania domowe i naukę. Wtedy telefony są wyłączone, a każdy uczeń w 100% skupia się tylko na nauce i szkolnych zadaniach. Baylor to szkoła międzynarodowa, mam znajomych z 17 krajów i 20 stanów. Edukacja oparta jest na metodach funkcjonalnych, zrozumieniu zagadnień, doświadczeniu i praktyce.

Życie na kampusie

Od początku mieszkam na kampusie w internacie. Pokój dzielę z kolegą

fot. J. Ucieszynski

Baylor to szkoła międzynarodowa

fot. J. Ucieczyński

Kuba rozwija swoje umiejętności sportowe

z Hiszpanii, dzięki czemu codziennie mogą ulepszać i ćwiczyć język hiszpański. Na kampusie niczego nam nie brakuje. Do dyspozycji mamy: ośrodek zdrowia, stołówkę, kościół, obiekty sportowe: kompleks basenów zewnętrznych i wewnętrznych, stadion footballu amerykańskiego, który pełni również funkcję lekkoatletyczną, pole golfowe, baseball, korty tenisowe, halę sportową, fitness, kajaki (campus jest nad rzeką Tennessee) i wiele innych.

Sport oparty na filarach M.U.S.T

Centrum sportu w Baylor jest bardzo rozbudowane, a program sportowy jest na najwyższym poziomie. Według rankingu Sport Illustrated jest w TOP 25 w całych USA. Program ten oparty jest na 4 fundamentalnych filarach: M.U.S.T czyli Maturity – Unity – Sacrifice – True Masculinity co oznacza: Dojrzałość – czyli okres dojrzewania młodej osoby, ale także sportowca i pełne jego wsparcie. Jedność – według biblijnej zasady: wszystko co podzielone i jest przeciwko sobie, nie jest trwałe. Poświęcenie – rezygnacja z tego

co uważasz za najlepsze dla siebie na rzecz tego, co jest najlepsze dla innych i zespołu. Prawdziwa męskość – chodzi o to, aby odnieść sukces w relacjach, które mają znaczenie i są trwałe. Nie chodzi o wynik, sukces sportowy czy zysk finansowy. Prawdziwa męskość dotyczy drogi, którą podążasz i osoby, którą się stajesz.

W USA, a w Baylor szczególnie celebruje się dziedzictwo. W gablotach sportowych jest wiele starych pamiątek: kółców biegowych, rękawic do baseballu, piłek, koszulek, butów czy pucharów z lat 50-tych, 40-tych, a nawet 30-tych. Są również księgi pamięci, w których każdy sportowiec, który ukończył szkołę Baylor ma swoje zdjęcie i opis.

W szkole mamy tzw. wielosportowość. Każdy sportowiec Baylor uczestniczy w dwóch dyscyplinach (zimowej i letniej). Pierwsza to ta, którą sobie wybrał (w moim przypadku to – koszykówka), a druga wybierana jest w ustaleniu z trenerami. Ja zdecydowałem się na lekkoatletykę i skok wzwyż.

Koszykówka w Baylor

W Baylor są 2 drużyny koszykarskie: varsity i junior varsity. Prowadzi je 6 trenerów + 2 fizjoterapeutki. Treningi prowadzone są na dużej intensywności, w sezonie trwają nawet 2,5-3 godziny, a gra jest bardzo wyczerpująca. Wychowanie fizyczne w trakcie dnia to zawsze siłownia. Tu nie ma nudy – ciągle się coś dzieje, jest co robić. Hala sportowa to 5 boisk do koszykówki, które są do dyspozycji od wczesnego rana do późnego wieczora. W drużynie bardzo ważne jest poświęcenie, jedność i braterstwo. Pokazuje to mój trener, który kilka razy w sezonie zaprasza całą drużynę lub indywidualnych zawodników, których chce lepiej poznać na wspólny obiad lub niedzielne śniadania do swojego domu.

Szkoła organizuje różne aktywności i wycieczki. Razem z drużyną byliśmy już na 2 meczach NBA w Philadelphii oraz w Atlancie, gdzie zwiedzaliśmy klub i spotkaliśmy się z byłą gwiazdą NBA Dominique Wilkinsem. Mogę szczerze powiedzieć, że Baylor to najlepsza szkoła na świecie. **JU**

fot. J. Ucieczyński

Campus w Baylor School